

DANIŞTAYIN HAKSIZ ÇIKMA ZAMMIYLA İLGİLİ KANUN YARARINA BOZMA KARARI

ÖZET : Danıştay Onüçüncü Daire Başkanlığının E: 2010/733 K: 2010/3678 sayılı Kanun Yararına Bozma kararında uyuşmazlıkta, davacı şirkete verilen idarî para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın işin esasına girilmeksizin süre aşımı yönünden reddedilmesi nedeniyle, davacı şirketin, 6183 sayılı Yasa'nın 58. maddesinin 5. fıkrasında düzenlenen anlamda tamamen veya kısmen haksız olduğu veya haklı olduğu hususu saptanmadığından, tamamen haksız çıktığından bahisle düzenlenen vergi/ceza ihbarnamesinde ve bu ihbarnamenin iptali istemiyle açılan davanın reddine ilişkin idare mahkemesi kararında hukuka uyarlık bulunmadığı belirtilmiştir.

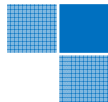
2577 sayılı İdari Yargılama Usulü kanununun 51'nci maddesinde kanun yararına bozma müessesesi aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

“Madde 51 - 1. (Değişik: 5/4/1990 - 3622/20 md.) Bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenler, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabilir.

2. (Değişik: 5/4/1990 - 3622/20 md.) Temyiz isteği yerinde görüldüğü takdirde karar, kanun yararına bozular. Bu bozma kararı, daha önce kesinleşmiş olan mahkeme veya Danıştay kararının hukuki sonuçlarını kaldırmaz.

3. Bozma kararının bir örneği ilgili bakanlığa gönderilir ve Resmi Gazete'de yayımlanır.”

Bu madde kapsamında, 3 Ağustos 2010 tarihli ve 27661 sayılı Resmi Gazetede Danıştay Üçüncü Daire Başkanlığının 3.5.2010 tarihli ve **E: 2010/733 K: 2010/3678 sayılı** Kanun Yararına Bozma Kararında aşağıdaki hüküm yer almıştır.

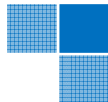

“Uyuşmazlıkta, davacı şirkete verilen idarî para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın işin esasına girilmeksizin süre aşımı yönünden reddedilmesi nedeniyle, ödeme emrinin, 2577 sayılı Yasa'nın 2. maddesinde öngörülen yetki, şekil, sebep, konu ve amaç yönlerinden hukukî denetiminin yapılmamış olması karşısında, davacı şirketin, 6183 sayılı Yasa'nın 58. maddesinin 5. fıkrasında düzenlenen anlamda tamamen veya kısmen haksız olduğu veya haklı olduğu hususu saptanmadığından, tamamen haksız çıktığından bahisle düzenlenen vergi/ceza ihbarnamesinde ve bu ihbarnamenin iptali istemiyle açılan davanın reddine ilişkin idare mahkemesi kararında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.”

Söz konusu Karar bu Sirkülerimize eklenmiştir.

Saygılarımızla...

3 Ağustos 2010, Salı

Sayı : 27661

Danıştay Onüçüncü Daire Başkanlığından:

Esas No : 2010/733

Karar No : 2010/3678

Kanun Yararına Temyiz İsteminde Bulunan: Danıştay Başsavcılığı

Davac : Çelikler Yaylı Petrol Ürünleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

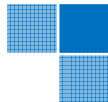
Vekili : Av. Lütfi Arslan

Kırcaali Mah. Cami Sokak, Akçay İş Merkezi, No: 7, D: 18
Osmangazi BURSA

Davalı : Yeşil Vergi Dairesi Müdürlüğü - BURSA

İstem Özet : Çelikler Yaylı Petrol Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'nin lisans almaksızın bayilik faaliyetinde bulunduğu bahisle verilen idari para cezasının tahsili amacıyla adına düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın süre aşımı nedeniyle reddi üzerine 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 58. maddesi uyarınca, ödeme emrinin konusu olan idari para cezasının %10'u oranında haksız çıkma zammının tahsili amacıyla düzenlenen 12.3.2007 tarih ve 19 sıra nolu ceza ihbarnamesinin iptali istemiyle açılan davada, Bursa 1. İdare Mahkemesi'nin 21.10.2008 tarih ve E:2007/713, K:2008/1017 sayılı kararı ile, davacı şirket adına düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın süre aşımı nedeniyle reddine ilişkin Bursa 1. İdare Mahkemesi'nin 16.02.2007 tarih ve E:2006/2522, K:2007/197 sayılı kararının temyizi üzerine Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin 28.01.2008 tarih ve E:2007/6037, K:2008/1610 sayılı kararı ile onandığı, 6183 sayılı Yasa'nın 58. maddesi uyarınca, davasında haksız çıkan davacıdan ödeme emrine konu alacağın % 10'u oranında haksız çıkma zammının tahsilinde hukuka aykırılık bulunmadığı, davanın esastan veya süre aşımı nedeniyle reddedilmesinin aynı hukukî sonucu doğuracağı gerekçesiyle davanın reddi yolunda verilen karara yapılan itirazın Bursa Bölge İdare Mahkemesi'nin 14.04.2009 tarih ve E:2009/893, K:2009/1187 sayılı kararı ile reddedilmesi ve kararın düzeltilmesi isteminin Bursa Bölge İdare Mahkemesi'nin 24.09.2009 tarih ve E:2009/3136, K:2009/3113 sayılı kararı ile reddedilerek kesinleşmesi üzerine, Danıştay Başsavcılığı tarafından Bursa 1. İdare Mahkemesi'nin 21.10.2008 tarih ve E:2007/713, K:2008/1017 sayılı kararının hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca kanun yararına bozulması istenilmektedir.

Danıştay Başsavcısı Yılmaz ÇİMEN'in Düşüncesi: Çelikler Yaylı Petrol Ürünleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi vekili Av. Lütfi Arslan tarafından, bayilik lisansı almadan akaryakıt satışı yaptığından bahisle davacı şirkete Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca verilen, 57.156,00-TL idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın süre aşımı yönünden reddine karar verilmesinden sonra, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında

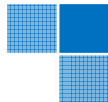
Kanununun 58. maddesi uyarınca, ödeme emri konusu olan idari para cezasının %10'u oranında 5.175,60- TL haksız çıkma zammının tahsili amacıyla davacı şirket adına düzenlenen 12.3.2007 günlü, 19 sıra nolu ceza ihbarnamesinin iptali istemiyle açılan davanın reddine ilişkin olarak, Bursa 1. İdare Mahkemesinin tekhakimle verdiği 21.10.2008 günlü, E:2007/713, K:2008/1017 sayılı kararının hukuka aykırı olduğu öne sürülerek, kanun yararına bozulması konusunda, Danıştay Başsavcılığını bilgilendiren dilekçe üzerine konu incelendi;

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Kanun yararına bozma" başlıklı 51 inci maddesinde, bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştay'ca ilk derece mahkemesi olarak verilip, temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenlerin, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabileceği, temyiz isteği yerinde görüldüğü takdirde kararın kanun yararına bozulacağı, bu bozma kararının daha önce kesinleşmiş olan mahkeme veya Danıştay kararının hukuki sonuçlarını ortadan kaldırmayacağı hükme bağlanmıştır.

Davacı şirketin, 20.03.2005 tarihinden sonra bayilik lisansına işletmeksizin 16 GU 452 plakalı seyyar tanker vasıtasıyla akaryakıt satışı yaptığının tespit edilmesi üzerine, 5015 sayılı Kanun'un 19/2-b-2 maddesi ve anılan maddenin dördüncü fıkrası hükmü uyarınca, idari para cezası uygulanmasına ilişkin Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun 10.04.2006 tarih ve 717/19 sayılı kararı alınmış, söz konusu idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen 19.6.2006 günlü, 001 sayılı ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın; Bursa 1. İdare Mahkemesi'nin 16.02.2007 günlü, E:2006/2522, K:2007/197 sayılı kararı ile süre aşımı yönünden reddine karar verilmesinden sonra, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 58. maddesi uyarınca ödeme emri konusu olan idari para cezasının %10'u oranında 5.175,60- TL haksız çıkma zammının tahsili amacıyla düzenlenen ceza ihbarnamesinin iptali istemiyle açılan davada, Bursa İdare Mahkemesinin tek hakimle verdiği 21.10.2008 günlü, E:2007/713, K:2008/1017 sayılı kararla davanın reddedildiği, bu karara karşı yapılan itiraz başvurusunun da Bursa Bölge İdare Mahkemesinin 14.4.2009 günlü, E:2009/893, K:2009/1187 sayılı kararı ile reddedildiği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık, ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davada; hangi hallerde "tamamen veya kısmen haksız" çıkılmış olunacağına ilişkin bulunmaktadır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun, işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte olan 58. maddesinde, "Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs, böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde itirazda

bulunabilir. İtirazın şekli, incelenmesi ve itiraz incelemelerinin iadesi hususlarında Vergi Usul Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Borcun bir kısmına itiraz eden borçlunun o kısmın cihet ve miktarını açıkça göstermesi lazımdır, aksi halde itiraz edilmemiş sayılır.

İtirazda bulunan borçlu bu kanuna göre teminat gösterdiği takdirde takip muamelesi itirazlı borç miktarı için ve itiraz komisyonunca bu hususta karar verilmeye kadar durdurulur.

İtiraz komisyonu bu itirazları en geç 7 gün içinde karara bağlamak mecburiyetindedir.

İtirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağı %10 zamla tahsil edilir.

İtiraz komisyonlarının bu konudaki kararları kesindir. Borcun tamamına bu madde gereğince vaki itirazların tamamen veya kısmen reddi halinde, borçlu ret kararının kendisine tebliği tarihinden itibaren 7 gün içinde mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir.

Borcun bir kısmına karşı bu madde gereğince vaki itirazlar mal bildiriminde bulunma müddetini uzatamaz" hükmüne yer verilmiştir.

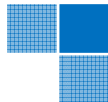
6183 sayılı Kanununun 58. maddesinde adlandırılmayan ancak öğreti ve içtihatlarda "haksız çıkma zammı" olarak tanımlanan alacağın, borçludan istenebilmesi için, öncelikle borçlunun, ödeme emrinin iptali istemiyle açtığı davada; tamamen veya kısmen haksız olduğunun dava sonucu verilen kararla ortaya konulması, haksız çıkma zammı olarak tahsil edilecek tutarın, reddolunan miktar üzerinden hesaplanması gerektiğinden, ödeme emrine karşı açılan davada verilecek kararın, bu hesaplamanın yapılmasına dayanak olacak şekilde, uyuşmazlığın esasının incelenmesi sonucunda haksız çıktığı ortaya koyar nitelikte olması gerekir.

2575 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ile bu kanun kapsamındaki uyuşmazlıkların çözümünde uygulanacak usuller kurala bağlanmış olup, anılan Yasanın 14. maddesinde dava dilekçeleri üzerinde yapılacak ilk inceleme hususları, 15 inci maddesinde ise; ilk inceleme yönünden saptanacak aykırılıklarla ilgili verilecek kararlar gösterilmiş, bu çerçevede süre aşımının, ilk inceleme konusu olduğu, bu durumun saptanması halinde, davanın süre aşımı yönünden reddedileceği düzenlemesi yapılmıştır.

2575 sayılı Kanununun 14 üncü ve 15 inci maddeleri hükümleri gereği, davada süre aşımının bulunması halinde, uyuşmazlığın esasının incelenmesine olanak bulunmamaktadır.

İdari yargıda açılan bir iptal davasında, davacının haklı olup olmadığı ancak davaya konu idari işlemin; yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden hukuki denetiminin yapılması suretiyle ortaya konulabilmektedir.

Uyuşmazlıkta, idari para cezasının tahsili amacıyla davacı şirket adına düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davada, 2575 sayılı Yasanın 14 üncü maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme sonucu, davada süre aşımı bulunduğu nedeniyle anılan Yasanın 15 inci maddesi uyarınca davanın süre yönünden reddine ilişkin karar verilmiş olup, dava konusu idari işlemin 6183 sayılı Yasanın 58 inci maddesinde sayılan itiraz nedenleri yönünden esasa ilişkin olarak incelenmediği, söz konusu

kararda, davacının iddialarında haklılığının veya haksızlığının tespitine esas olacak bir hükme yer verilmediği anlaşıldığından, ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davada, davacının haksız çıktığından bahisle, 6183 sayılı Kanununun 58 inci maddesi uyarınca haksız çıkma zammının tahsili amacıyla ceza ihbarnamesi düzenlenmesinde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Bu durumda; İdare Mahkemesi'nce, davanın reddi yolunda verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır.

Nitekim benzer bir uyuşmazlık nedeniyle Danıştay Dördüncü Dairesince verilen E:2005/1164, K:2005/2267 sayılı kararda da, davanın süre aşımı nedeniyle reddi yolundaki kararla davacının davasında haksız çıkma durumunun gerçekleşmediği kabul edilmiştir.

Açıklanan nedenle, niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı sonuç ifade eden, Bursa 1. İdare Mahkemesi'nin tek hakimle verdiği 21.10.2008 günlü, E:2007/713, K:2008/1017 sayılı kararının; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51 inci maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Danıştay Tetkik Hâkimi Cengiz MASYAN'ın Düşüncesi: Uyuşmazlık davacı şirket adına düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın süre yönünden reddedilmesi üzerine haksız çıkan davacıdan, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 58. maddesinin 5. fıkrası uyarınca ödeme emrine konu kamu alacağının %10'u oranında haksız çıkma zammının tahsili için düzenlenen ceza ihbarnamesine ilişkindir.

6183 sayılı Yasa'nın 58. maddesinin 5. fıkrasında, itirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan itirazının reddolunduğu miktardaki alacağın % 10 zamlı tahsil edileceği kurala bağlanmıştır.

Uyuşmazlıkta ise, davacı şirket tarafından, adına düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın süre aşımı nedeniyle reddedildiği tartışmasız olup, davacının tamamen veya kısmen haksız çıktığı yönünde bir saptama mevcut olmadığından, kamu alacağının davacı şirketten % 10 zamlı tahsil edilmesinin hukuki dayanağı bulunmamaktadır.

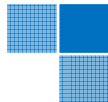
Açıklanan nedenle, idare mahkemesi kararının kanun yararına bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosya incelendikten sonra gereği görüldü:

Davacı şirket adına düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın süre aşımı yönünden reddi sonucu, davacı şirketten ödeme emrinin konusu kamu alacağının % 10 zamlı tahsil edilmesine ilişkin olarak düzenlenen 12.03.2007 tarih ve 1/19 sayılı vergi ceza ihbarnamesinin iptali istemiyle açılan davanın reddine ilişkin Bursa 1. İdare Mahkemesinin 21.10.2008 tarih ve E:2007/713, K:2007/1017 sayılı kararına davacı şirketçe yapılan itirazın ve kararın düzeltilmesi isteminin Bölge İdare Mahkemesi'nce reddedilmesi üzerine Danıştay Başsavcılığı tarafından kanun yararına bozulması istenilmektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Kanun yararına bozma" başlıklı 51. maddesinde, bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştay'ca ilk derece

mahkemesi olarak verilip, temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenlerin, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabileceği, temyiz isteği yerinde görüldüğü takdirde kararın kanun yararına bozulacağı, bu bozma kararının daha önce kesinleşmiş olan mahkeme veya Danıştay kararının hukuki sonuçlarını ortadan kaldırmayacağı, bozma kararının bir örneğinin ilgili bakanlığa gönderileceği ve Resmî Gazete'de yayımlanacağı kuralı bulunmaktadır.

Öte yandan, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 58. maddesinde, "Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs, böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde itirazda bulunabilir. İtirazın şekli, incelenmesi ve itiraz incelemelerinin iadesi hususlarında Vergi Usul Kanunu hükümleri tatbik olunur. Borcun bir kısmına itiraz eden borçlunun o kısmın cihet ve miktarını açıkça göstermesi lazımdır, aksi halde itiraz edilmemiş sayılır.

İtiraz komisyonu bu itirazları en geç 7 gün içinde karara bağlamak mecburiyetindedir.

İtirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağı % 10 zamla tahsil edilir.

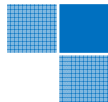
İtiraz komisyonlarının bu konudaki kararları kesindir.

Borcun tamamına bu madde gereğince vaki itirazların tamamen veya kısmen reddi halinde, borçlu ret kararının kendisine tebliği tarihinden itibaren 7 gün içinde mal bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir.

Borcun bir kısmına karşı bu madde gereğince vaki itirazlar mal bildiriminde bulunma müddetini uzatamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda metnine yer verilen 6183 sayılı Kanun'un 58. maddesi uyarınca kamu alacağının % 10 zamla tahsil edilebilmesi için ilgili adına düzenlenen ödeme emrine karşı açılan dava sonucunda tamamen veya kısmen haksız çıktığının yargı kararı ile ortaya konulması, yasal düzenlemede yer alan zammın tutarının tamamen veya kısmen reddolunan miktar üzerinde hesaplanması gerekmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, davacı şirketin lisans almaksızın bayilik faaliyetinde bulunduğunun saptandığından bahisle 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 19. maddesi uyarınca verilen idarî para cezasının tahsilî amacıyla adına düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın Bursa 1. İdare Mahkemesi'nin 16.02.2007 tarih ve E:2006/2522, K:2007/197 sayılı kararı ile süre yönünden reddedilmesi sonucu, davacının ödeme emrine karşı açtığı davada haksız çıktığından bahisle ödeme emrine konu kamu alacağının % 10 zamla birlikte tahsili için düzenlenen 12.03.2007 tarih ve 1/19 sayılı vergi/ceza ihbarnamesinin iptali istemiyle açılan davanın, Bursa 1. İdare Mahkemesi'nin 21.10.2008 tarih ve E:2007/713, K:2008/1017 sayılı kararı ile reddedildiği, davacı şirketin itirazının Bursa Bölge İdare Mahkemesi'nin 14.04.2009 tarih ve E:2009/893, K:2009/1187 sayılı kararı ile reddedildiği ve kararın düzeltilmesi isteminin Bursa Bölge İdare Mahkemesi'nin 24.09.2009 tarih ve E:2009/3136, K:2009/3113 sayılı kararı ile reddedildiği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, davacı şirkete verilen idarî para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın işin esasına girilmeksizin süre aşımı yönünden reddedilmesi nedeniyle, ödeme emrinin, 2577 sayılı Yasa'nın 2. maddesinde öngörülen yetki, şekil, sebep, konu ve amaç yönlerinden hukukî denetiminin yapılmamış olması karşısında, davacı şirketin, 6183 sayılı Yasa'nın 58. maddesinin 5. fıkrasında düzenlenen anlamda tamamen veya kısmen haksız olduğu veya haklı olduğu hususu saptanmadığından, tamamen haksız çıktığından bahisle düzenlenen vergi/ceza ihbarnamesinde ve bu ihbarnamenin iptali istemiyle açılan davanın reddine ilişkin idare mahkemesi kararında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca Danıştay Başsavcılığı'nın kanun yararına temyiz isteminin kabulüne, Bursa 1. İdare Mahkemesi'nin 21.10.2008 tarih ve E:2007/713, K:2008/1017 sayılı kararının kanun yararına ve hükmün sonuçlarına etkili olmamak koşulu ile bozulmasına, kararın bir örneğinin Maliye Bakanlığı ile Danıştay Başsavcılığı'na gönderilmesine ve Resmî Gazete'de yayımlanmasına, 03.05.2010 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

